

Sygn. akt IV U 587/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: Sylwia Dymańska

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania R. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 5 maja 2015 roku nr (...)

w sprawie R. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę pomostową

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się R. P. prawo do emerytury pomostowej od dnia(...) r.

Sygn. akt IV U 587/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 23 września 2015 r.

Decyzją z dnia 5 maja 2015 r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 zm.) oraz przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), po rozpoznaniu wniosku z dnia 16 kwietnia 2015 r., odmówił R. P. przyznania prawa do emerytury pomostowej, ponieważ ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat, a jedynie 5 lat, 8 miesięcy i 20 dni takiej pracy i przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub prac w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Od decyzji tej odwołał się R. P., domagając się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że zaskarżona decyzja jest dla niego krzywdząca, ponieważ spełnia wszystkie warunki niezbędne do przyznania mu świadczenia. Od 1 lutego 1979 r. do 31 grudnia 1998 r. pracował bowiem

w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w (...)

w Ł., tj. wykonywał pracę w szczególnych warunkach, co potwierdził Sąd Okręgowy w Tarnowie w wyroku z dnia 22 stycznia 2015 r., sygn. akt IV U 693/14, zaś z dniem

13 kwietnia 2015 r. rozwiązał stosunek pracy z (...)

w K..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji podał, że za okres zatrudnienia od 1 lutego 1979 r. do 31 grudnia 1998 r. w (...)

w Ł. ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Odwołujący R. P., urodzony(...) r., w dniu (...) r. ukończył 60 lat życia.

Ubezpieczony legitymuje się ogólnym stażem pracy w wymiarze: 39 lat, 7 miesięcy

i 11 dni okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 4 dni okresów nieskładkowych, co daje łącznie 40 lat, 3 miesiące i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Organ rentowy uznał ubezpieczonemu za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach/charakterze w wymiarze 5 lat, 8 miesięcy i 20 dni z tytułu zatrudnienia od

16 marca 2009 r. do 31 grudnia 2014 r. w (...)w K. na stanowisku kierowcy autobusu z wyłączeniem okresów pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy i zasiłku chorobowego, zgodnie ze zgłoszeniem pracodawcy

(druk ZSWA). W zaskarżonej decyzji z dnia 5 maja 2015 r. organ rentowy podał, że okres zatrudnienia w szczególnych warunkach od 1 stycznia 2015 r. może zostać zaliczony do stażu pracy w takim charakterze dopiero po złożeniu przez płatnika składek dokumentów potwierdzających, że w tym okresie ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

dowód:

- karta przebiegu zatrudnienia z dnia 04.05.2015 r.- k. 76 cz. II akt ZUS,
- decyzja ZUS z dnia 05.05.2015 r.- k. 77 cz. II akt ZUS,

W dniu 3 lipca 2012 r. odwołujący po raz pierwszy wystąpił do organu rentowego

z wnioskiem o emeryturę pomostową. Decyzją z dnia 14 sierpnia 2012 r. ZUS Oddział

w T. odmówił mu przyznania prawa do tego świadczenia, ponieważ wnioskodawca nie udokumentował 15- letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze i nie rozwiązał stosunku pracy.

dowód:

- wniosek o emeryturę pomostową z dnia 03.07.2012 r.- k. 1-3 cz. II akt ZUS,
- decyzja ZUS z dnia 14.08.2012 r.- k. 26 cz. II akt ZUS,

W dniu 8 kwietnia 2014 r. odwołujący po raz drugi wystąpił do organu rentowego

z wnioskiem o emeryturę pomostową. Decyzją z dnia 8 maja 2014 r. ZUS Oddział

w T. odmówił mu przyznania prawa do tego świadczenia, ponieważ wnioskodawca nie udokumentował 15- letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze i nie rozwiązał stosunku pracy. W stażu pracy w szczególnych warunkach/charakterze organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu łącznie okres 4 lat,

11 miesięcy i 20 dni z tytułu zatrudnienia od 16 marca 2009 r. do 31 marca 2014 r.

w (...) w K. na stanowisku kierowcy autobusu

z wyłączeniem okresów pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy i zasiłku chorobowego. Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2015 r., sygn. akt IV U 693/14, Sąd Okręgowy

w T. oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 8 maja 2014 r., podnosząc

w uzasadnieniu, że odwołujący legitymuje się co prawda 15-letnim okresem pracy

w szczególnych warunkach, ale nie rozwiązał stosunku pracy. Od wyroku tego żadna ze stron nie wywiodła apelacji i orzeczenie powyższe stało się prawomocne z dniem 20 lutego 2015 r.

dowód:

- wniosek o emeryturę pomostową z dnia 08.04.2014 r.- k. 27-30 cz. II akt ZUS,
- decyzja ZUS z dnia 08.05.2014 r.- k. 46 cz. II akt ZUS,
- wyrok SO w Tarnowie z dnia 22.01.2015 r. wraz z uzasadnieniem- k. 28, 32-37 akt IV U 693/14,

Od 1 lutego 1979 r. do 31 grudnia 1998 r. odwołujący był zatrudniony

w (...) w Ł. (...) na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. W umowie o pracę z dnia

1 lutego 1979 r. od tego dnia powierzono mu obowiązki robotnika drogowego, w umowie

o pracę z dnia 30 kwietnia 1979 r. od dnia 1 maja 1979 r. obowiązki maszynisty przy obsłudze maszyny budowlanej

koparko- spycharki, zaś w umowie o pracę z dnia 2 czerwca 1980 r. od tego dnia obowiązki operatora sprzętu. Od 1

października 1982 r. do 30 listopada 1986 r. odwołujący był kierowcą ciągnika. Z dniem 1 grudnia 1986 r. powierzono

mu stanowisko kierowcy samochodu ciężarowego i przyznano dodatek za prowadzenie pojazdu

z przyczepą w wysokości 7 zł za godzinę. Od 1 maja 1987 r. na tym stanowisku przysługiwał ubezpieczonemu dodatek

za każdą zaczepioną przyczepę o ładowności do 5 ton w wysokości 6 zł za godzinę. Stanowisko kierowcy samochodu

ciężarowego odwołujący zajmował do

31 maja 1988 r. Od 1 czerwca 1988 r. do 30 marca 1989 r. był kierowcą- mechanikiem. Od

1 kwietnia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. zajmował stanowisko kierowcy (...) przy Urzędzie Gminy w Ł..

dowód:

- dokumentacja pracownicza zgromadzona w aktach osobowych: umowy o pracę z dnia 01.02.1979 r., 30.04.1979 r. i 02.06.1980 r., angaże z dnia: 02.12.1982 r., 01.03.1984 r., 20.03.1985 r., 07.10.1985 r., 01.03.1986 r., 01.12.1986 r., 01.05.1987 r., 01.01.1988 r., 30.06.1988 r., 05.12.1988 r., 10.02.1989 r., 02.05.1989 r., 25.10.1989 r., 25.09.1990 r., 19.12.1991 r., 03.07.1992 r., 05.08.1992 r., 31.03.1994 r., 02.01.1995 r., 01.03.1996 r., 28.04.1997 r. i 30.04.1998 r.,

Odwołujący świadczył pracę w (...) przy Urzędzie Gminy w Ł.. Zakład ten został powołany przez ówczesnego Naczelnika Gminy jako zakład pomocniczy i wykonywał zlecenia Urzędu Gminy. Urząd Gminy za pośrednictwem (...) prowadził budowy na terenie kilku wsi mieszczących się w granicach Gminy. Były to remonty oraz budowy dróg i szkół. Zakład zatrudniał brygadę robotników fizycznych, którzy wykonywali prace ziemne i budowlane, mechaników oraz kierowców. Posiadał własną bazę transportową i zaplecze budowlane w miejscowości K., które powstały w latach 80-tych. Zakład dysponował koparko- spycharką B.

i koparko- ładowarką O., własnymi ciągnikami, samochodem ciężarowym marki J. i samochodem dostawczym

marki Ż.. Baza transportowa była samowystarczalna. Czasem tylko, kiedy istniały zwiększone potrzeby, Urząd Gminy

zlecał prace transportowe firmom zewnętrznym. Po trzech pierwszych miesiącach pracy w charakterze robotnika

drogowego, odwołujący wykonywał w (...) stale i w pełnym wymiarze godzin obowiązki operatora koparko- spycharki.

W tym czasie pracował na budowach prowadzonych przez Zakład przy drogach. Na co dzień przy użyciu ciężkiej

maszyny budowlanej wybierał rowy. Były to roboty ziemne. Potem, był kierowcą ciągnika U.. Następnie, podniósł

kwalifikacje do pierwszej kategorii i przydzielono mu samochód ciężarowy marki J. z wywrotką. Do końca grudnia

1998 r. ubezpieczony pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, za wyjątkiem okresu od 1 czerwca 1988 r. do 30 marca 1989 r., kiedy był kierowcą- mechanikiem. Będąc kierowcą samochodu ciężarowego, jeździł na co dzień J. wywrotką i przewoził nim szlakę na budowę dróg, którą wcześniej przywoził z Nowej Huty

i rury kanalizacyjne służące do melioracji przepustu przy drogach, które również przywoził

z Nowej Huty, a następnie materiał ten dowoził na budowę. Jelczem rozwoził też wapno, transportował żwir i wywoził ziemię. Jako kierowca ciągnika wykonywał te same czynności, tj. przewoził szlakę i rury kanalizacyjne, transportował wapno, żwir i wywoził ziemię. Będąc kierowcą ciągnika i samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, odwołujący pracował również zimą na tzw. podsypce. Na co dzień odsnieżał drogi

i rozrzucał na nich piasek. Na stanowisku kierowcy ciągnika i samochodu ciężarowego odwołujący miał również powierzone obowiązki konwojenta. Dotyczyło to każdego kierowcy. Obowiązki te polegały na tym, że po otrzymaniu zlecenia z Urzędu Gminy

i dowiezieniu towaru na miejsce budowy, ubezpieczony musiał przekazać go odbiorcy

i pobrać potwierdzenie odbioru. Konwojent odpowiadał za załadunek, rzetelne dowieszenie na miejsce całości towaru i przekazanie go odbiorcy. Każdemu kierowcy w kartach drogowych potwierdzano dostarczenie towaru do miejsca jego odbioru. Czynności operatora ciężkich maszyn budowlanych, kierowcy ciągnika i kierowcy samochodu ciężarowego

o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony ubezpieczony wykonywał stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. przez minimum 8 godzin dziennie, w lecie od godziny 06:00 rano, a zimą od godziny 07:00 rano. Po maszynę, czy pojazd operator albo kierowca zgłaszał się do bazy transportowej w K., gdzie znajdowały się garaże i zajezdnia. Zajmując stanowisko kierowcy ciągnika i samochodu ciężarowego, w okresie od 1985 r. do 1988 r. odwołujący był również kierowcą Ż.. Ż. jeździł tylko wówczas, kiedy nie było dla niego pracy na J., wożąc różne akcesoria albo zaopatrzenie do Urzędu Gminy. Nigdy nie zdarzyło się tak, aby odwołujący tego samego dnia pracował zarówno jako kierowca J. i kierowca Ż.. Kierowcą Ż. odwołujący był przez co najwyżej 2-3 dni w miesiącu.

dowód:

- dokumentacja pracownicza zgromadzona w aktach osobowych: angaże z dnia: 30.06.1988 r., 05.12.1988 r. i 10.02.1989 r.,
- zeznania świadka Z. N.- 00:19:09-00:37:53,
- zeznania świadka S. P.- 00:42:43-00:46:46,
- częściowo zeznania odwołującego R. P.- 00:48:52-01:06:29,

Przed 1 stycznia 1999 r. odwołujący od 13 października 1995 r. do 19 października 1995 r. i od 3 lipca 1996 r. do 12 lipca 1996 r., tj. przez 17 dni, pobierał zasiłek z tytułu opieki, od 19 lutego 1994 r. do 24 lutego 1994 r., od 29 sierpnia 1994 r. do 31 sierpnia

1994 r., od 1 września 1994 r. do 30 września 1994 r., od 1 października 1994 r. do

31 października 1994 r., od 2 lutego 1996 r. do 7 lutego 1996 r. i od 1 stycznia 1997 r. do

31 stycznia 1997 r., tj. przez 107 dni, wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, zaś od

1 lutego 1997 r. do 15 lutego 1997 r., tj. przez 15 dni, zasiłek chorobowy. Łączny okres pobierania zasiłku z tytułu opieki, wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy i zasiłku chorobowego wyniósł 139 dni (4 miesiące i 19 dni).

dowód:

- załącznik do zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (druku Rp-7) z dnia 18.02.2005 r.- k. 4 cz. I akt ZUS,
- karta przebiegu zatrudnienia z dnia 04.05.2015 r.- k. 76 cz. II akt ZUS,

W dniu 13 kwietnia 2015 r. odwołujący rozwiązał stosunek pracy z (...) w K. na mocy porozumienia stron w związku z przejściem na emeryturę na podstawie art. 30 § 1 pkt 1 w związku z art. 92⁽⁽¹⁾⁾ § 1 Kodeksu pracy, co dokumentuje świadectwo pracy z dnia 14 kwietnia 2015 r. W punkcie 8 tego świadectwa podano, że od 16 marca 2009 r. do 13 kwietnia 2015 r. ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach w charakterze kierowcy autobusu. Od 5 czerwca 2013 r. do 18 czerwca 2013 r. odwołujący pobierał wynagrodzenie chorobowe, zaś od 19 czerwca 2013 r. do 30 czerwca 2013 r. zasiłek chorobowy.

dowód:

- świadectwo pracy z dnia 14.04.2015 r.- k. 74 cz. II akt ZUS,

W dniu 16 kwietnia 2015 r. odwołujący wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę pomostową. Zaskarżoną decyzją z dnia 5 maja 2015 r. ZUS Oddział w T. odmówił mu przyznania prawa do tego świadczenia, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat, a jedynie 5 lat, 8 miesięcy i 20 dni takiej pracy i przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub prac w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

dowód:

- wniosek o emeryturę pomostową z dnia 16.04.2015 r.- k. 63-69 cz. II akt ZUS,
- decyzja ZUS z dnia 05.05.2015 r.- k. 77 cz. II akt ZUS,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody dokumentów, zeznania świadków i częściowo zeznania odwołującego.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadków Z. N. i S. P., którzy wskazali na okoliczności istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia dotyczące rodzaju czynności wykonywanych przez odwołującego w (...) w Ł. (...) przed dniem 1 stycznia 1999 r. Zeznania te zasługiwały na walor pełnej wiarygodności, gdyż wzajemnie ze sobą korespondowały, były wewnętrznie spójne, logiczne, a przy tym przekonujące w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego. Znalazły również potwierdzenie w dokumentacji pracowniczej zgromadzonej w aktach osobowych. Zeznaniom ubezpieczonego R. P. Sąd przyznał walor wiarygodności w części korespondującej z zeznaniami świadków i treścią dokumentów zalegających w aktach osobowych. Odmówił natomiast wiary tej części jego zeznań, z której wynika, że wnioskodawca nigdy nie wykonywał obowiązków kierowcy- mechanika. Takemu twierdzeniu przeczy treść angaży z dnia: 30 czerwca 1988 r., 5 grudnia 1988 r. i 10 lutego 1989 r., w których wyraźnie wymienione zostało stanowisko kierowcy- mechanika ZRB. Mało tego, w zeznaniach swoich świadek Z. N. wyraźnie zauważył, iż mogło tak być, że przez jakiś okres czasu przy spiętrzeniu prac powierzono odwołującemu obok obowiązków kierowcy dodatkowo obowiązki mechanika.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS Oddział w T. dnia 5 maja 2015 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, zasługiwało na uwzględnienie.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie było ustalenie, czy odwołujący R. P. spełnia warunki do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej.

Odmawiając ubezpieczonemu przyznania prawa do tego świadczenia, organ rentowy podał, że wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub

o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat, a jedynie 5 lat, 8 miesięcy

i 20 dni takiej pracy i przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub prac w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Emerytury pomostowe zostały wprowadzone do polskiego prawa przez ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, która weszła w życie 1 stycznia 2009 r.

i dotyczą ubezpieczonych zatrudnionych w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze (urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.). Zastąpiły one emerytury w niższym wieku przyznawane na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze. Prawo do tego świadczenia było nabywane z reguły w niższym niż wiek emerytalny wieku pod warunkiem wykazania piętnastoletniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Cechą charakterystyczną emerytur pomostowych jest ich przejściowy charakter, zgodnie bowiem z art. 16 ustawy, prawo do tego świadczenia ustaje nie tylko z dniem śmierci uprawnionego, ale również z dniem poprzedzającym dzień nabycia prawa do emerytury w wieku powszechnym.

Zgodnie z art. 3 ust. 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), za pracowników wykonujących prace

w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach

i rentach z FUS. Jak stanowi przepis art. 3 ust. 1 tej ustawy, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane

w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym. Jak zaś wynika z art. 3 ust. 3 powołanej ustawy, prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, prawo do tego świadczenia przysługuje pracownikowi, który: 1) urodził się po 31 grudnia 1948 r.;

2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych

w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; 5) przed 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace

w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu

art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; 6) po 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub

o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych; 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Rodzaje prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do emerytury w niższym wieku emerytalnym zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm., obecnie: Dz. U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.) wymienione zostały w wykazach A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W wyroku z dnia 15 stycznia 2013 r., I UK 448/12 (LEX nr 1396383) Sąd Najwyższy wskazał, że z wykładni art. 4 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych wynika obowiązek zaliczania do okresów pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze także zatrudnienia w takich warunkach w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. Artykuł ten zawiera dodatkowe warunki, aby praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz po dniu 31 grudnia 2008 r., jednak nie określa ram czasowych odnośnie stażu 15 lat pracy w tych warunkach. Ten okres 15 lat może więc dotyczyć całego okresu ubezpieczenia, jednak co najmniej jeden miesiąc musi przypadać przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz jeden miesiąc po dniu 31 grudnia 2008 r.

Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych w art. 49 stanowi, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze,

w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 oraz 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu

art. 3 ust. 1 i 3.

Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i art. 49 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych, jest więc legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po dniu 1 stycznia 2009 r. W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się

w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub

o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy

w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 2 kwietnia 2014 r., III AUa 2302/13, LEX nr 1506769, wyrok SA w Warszawie z dnia 13 marca 2014 r., III AUa 3489/12, LEX

nr 1488708, wyrok SA w Lublinie z dnia 13 marca 2014 r., III AUa 1531/13, LEX

nr 1441422, wyrok SA w Szczecinie z dnia 14 stycznia 2014 r., III AUa 577/13, LEX

nr 1441543).

W niniejszej sprawie odwołujący spełnia przesłanki z art. 4 pkt 1 i 3-7 ustawy.

Jednocześnie wiadomo, że po dniu 31 grudnia 2008 r. ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r.

o emeryturach pomostowych. Organ rentowy uznał bowiem wnioskodawcy za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach/charakterze w wymiarze 5 lat, 8 miesięcy i 20 dni

z tytułu zatrudnienia od 16 marca 2009 r. do 31 grudnia 2014 r. w (...) w K. na stanowisku kierowcy autobusu z wyłączeniem okresów pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy i zasiłku chorobowego, zgodnie ze zgłoszeniem pracodawcy (druk ZSWA).

W tej sprawie nie znajdował zatem zastosowania przepis art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Zaskarżając decyzję z dnia 5 maja 2015 r. o odmowie przyznania prawa do emerytury pomostowej ubezpieczony podniósł, że pracę w szczególnych warunkach wykonywał od

1 lutego 1979 r. do 31 grudnia 1998 r. w(...)

w Ł. jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że za okres ten wnioskodawca nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie przekreśla możliwości ustalania, że ubezpieczony pracę w takim charakterze rzeczywiście wykonywał. Wnioskodawca może wykazywać innymi środkami dowodowymi, że jego praca świadczona była w warunkach szczególnych. W postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się bowiem te same reguły dowodzenia, jak w zwykłym procesie cywilnym. Zastosowanie mają zatem art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. W sytuacji zatem, kiedy brak wymaganego świadectwa wystawionego przez pracodawcę, sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była realizowana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia i czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. np. wyrok SA w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r., III AUa 3113/08, LEX nr 552003).

W niniejszej sprawie Sąd postępowanie takie przeprowadził. W szczególności, pozyskał akta osobowe ubezpieczonego z okresu jego zatrudnienia w (...) Ł. (...) W aktach tych zalegają umowy o pracę i angaże, na podstawie których Sąd ustalił jakie stanowiska i w jakich okresach zajmował odwołujący w spornym okresie.

Analiza treści znajdującej się w aktach osobowych dokumentacji pracowniczej prowadzi do wniosku, że od 1 lutego 1979 r. do 30 kwietnia 1979 r. ubezpieczony był robotnikiem drogowym, od 1 maja 1979 r. do 1 czerwca 1980 r. maszynistą koparko- sycharki, od 2 czerwca 1980 r. do 30 września 1982 r. operatorem sprzętu, od 1 października 1982 r. do 30 listopada 1986 r. kierowcą ciągnika, od 1 grudnia 1986 r. do 31 maja 1988 r. kierowcą samochodu ciężarowego, od 1 czerwca 1988 r. do 30 marca 1989 r. kierowcą- mechanikiem, zaś od 1 kwietnia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. kierowcą. W umowie o pracę

z dnia 1 lutego 1979 r. od tego dnia powierzono odwołującemu obowiązki robotnika drogowego, w umowie o pracę z dnia 30 kwietnia 1979 r. od dnia 1 maja 1979 r. obowiązki maszynisty przy obsłudze maszyny budowlanej koparko- sycharki, zaś w umowie o pracę

z dnia 2 czerwca 1980 r. od tego dnia obowiązki operatora sprzętu. Z treści angażu z dnia

2 grudnia 1982 r. wynika, że od 1 października 1982 r. wnioskodawca był kierowcą ciągnika. Stanowisko to zajmował do 30 listopada 1986 r., na co wskazują dwa angaże z dnia: 1 marca 1984 r., 20 marca 1985 r., 7 października 1985 r. i 1 marca 1986 r. Kolejnym angażem z dnia 1 grudnia 1986 r. od tego dnia powierzono odwołującemu stanowisko kierowcy samochodu ciężarowego, przyznając mu dodatek za prowadzenie pojazdu z przyczepą w wysokości 7 zł za godzinę. Angażem zaś z dnia 1 maja 1987 r. od tego dnia na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego przyznano mu dodatek za każdą zaczepioną przyczepę o ładowności do 5 ton w wysokości 6 zł za godzinę. Stanowisko kierowcy samochodu ciężarowego odwołujący zajmował do 31 maja 1988 r., na co wskazują angaże z dnia 1 stycznia 1988 r.

Z treści angażu z dnia 30 czerwca 1988 r. i kolejnych angaży z dnia: 5 grudnia 1988 r.

i 10 lutego 1989 r. wyraźnie wynika, że od 1 czerwca 1988 r. wnioskodawca był kierowcą- mechanikiem i stanowisko to zajmował do 30 marca 1989 r., ponieważ angażem z dnia

2 maja 1989 r. przyznano mu już od 1 kwietnia 1989 r. odpowiednią stawkę zaszerogowania na stanowisku kierowcy. Kierowcą w (...) przy Urzędzie Gminy w Ł. odwołujący był do 31 grudnia 1998 r. Wprawdzie w części angaży z tego okresu wskazano na stanowisko pracownika (...), ale posiłkując się zeznaniami świadków i częściowo odwołującego stwierdzić należało, że od 1 kwietnia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. wnioskodawca był tylko kierowcą.

To, jaki był charakter pracy ubezpieczonego na stanowiskach maszynisty koparko- sycharki i operatora sprzętu, kierowcy ciągnika, kierowcy samochodu ciężarowego i kierowcy Sąd ustalił w oparciu o zeznania świadków i częściowo odwołującego.

Analiza zeznań odwołującego prowadzi do wniosku, że będąc operatorem (maszynistą) ciężkich maszyn budowlanych pracował on na budowach prowadzonych przez (...) przy drogach, zajmując się na co dzień robotami ziemnymi, tj. wybieraniem rowów. Prace te wnioskodawca realizował stale i w pełnym wymiarze godzin. Jednocześnie wiadomo, że Zakład miał na swoim stanie koparko- sycharkę B.i koparko- ładowarkę O..

W związku z tym, że ubezpieczony realizował opisane wyżej obowiązki w (...) zajmującym się remontami oraz budową dróg i szkół, jego pracę w okresie od 1 maja 1979 r. do 30 września 1982 r. (3 lata i 5 miesięcy) uznać należało za pracę w szczególnych warunkach, która wymieniona została w Dziale V, zatytułowanym: „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” w pkt 3 (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych) wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

To, że w spornym okresie wnioskodawca był kierowcą ciągnika U., a następnie kierowcą samochodu ciężarowego typu J. z wywrotką wynika z zeznań świadków Z. N. i S. P., a także częściowo z zeznań odwołującego.

Sąd ustalił, że zajmując stanowisko kierowcy samochodu ciężarowego i kierowcy odwołujący jeździł na co dzień J. wywrotką, którym przewoził szlakę na budowę dróg i rury kanalizacyjne służące do melioracji przepustu przy drogach, rozwoził wapno, transportował żwir i wywoził ziemię. Jako kierowca ciągnika ubezpieczony wykonywał te same czynności. Sąd ustalił też, że będąc kierowcą ciągnika i samochodu ciężarowego

o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony odwołujący pracował również zimą na tzw. podsypce. Na co dzień odśnieżał drogi i rozrzucał na nich piasek. Wszystkie te prace wnioskodawca realizował stale i w pełnym wymiarze godzin. Wprawdzie świadek Z. N. podał, że każdy kierowca, czy to ciągnika, czy to samochodu ciężarowego, miał powierzone obowiązki konwojenta, jednak okoliczność ta nie odbiera zatrudnieniu ubezpieczonego charakteru pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Wszak zauważyć należy, że konwojent odpowiadał tylko za załadunek, rzetelne dowieszenie na miejsce całości towaru i przekazanie go odbiorcy. To na co musiał poświęcić czas w ciągu dnia, to jedynie przekazanie towaru odbiorcy zgodnie ze zleceniem i pobranie potwierdzenia odbioru. Czynności te uznać należało za immanentnie związane z pracą kierowcy samochodu ciężarowego. W wyroku z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11 (OSNP 2013/7-8/86) Sąd Najwyższy podał zaś, że jeśli czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny w stosunku do czynności podstawowych kwalifikowanych jako praca

w szczególnych warunkach, to nie ma podstaw, aby tej pracy nie zaliczać do okresu uprawniającego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Co prawda z angaży z dnia: 1 grudnia 1986 r. i 1 maja 1987 r. wynika, że odwołującemu na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego przysługiwał dodatek za prowadzenie pojazdu z przyczepą (od dnia 1 grudnia 1986 r.) i dodatek za każdą zaczepioną przyczepę o ładowności do 5 ton (od dnia 1 maja 1987 r.), jednak jak zeznali obaj świadkowie i sam ubezpieczony, odwołujący na co dzień jeździł J. z wywrotką. Treść angaży,

w których jest mowa o dodatku, nie zmienia jednak faktu, że odwołujący był kierowcą samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Do takich bowiem pojazdów należy J. z wywrotką.

Niewykluczone również, że w taki sposób, zgodnie z załącznikiem Nr 2 do zarządzenia Nr 1 Ministra Budownictwa, Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej z dnia 17 marca 1986 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w transporcie samochodowym i spedycji krajowej (k. B/11 akt osobowych) i zarządzeniem Nr 1 z dnia 28 lutego 1987 r. (k. B/12 akt osobowych) zostały określone dodatki dla wnioskodawcy, pomimo, że na co dzień jeździł on J. z przyczepą.

Pracę odwołującego w charakterze kierowcy ciągnika od 1 października 1982 r. do 30 listopada 1986 r. (4 lata i 2 miesiące) oraz kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony od 1 grudnia 1986 r. do 31 maja 1988 r. i od 1 kwietnia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. (łącznie 11 lat i 3 miesiące) Sąd uznał za prace w szczególnych warunkach, które wymienione zostały w Dziale VIII, zatytułowanym: „W transporcie i łączności”, w pkt 2 (prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony) i w pkt 3 (prace kierowców ciągników) wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z okresu pracy w charakterze kierowcy ciągnika i samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony Sąd wyłączył okres 4 miesięcy i 24 dni, w którym to ubezpieczony był kierowcą Ż.. W zeznaniach swoich odwołujący podniósł bowiem, że od 1985 r. do 1988 r. jeździł Ż., ale tylko wówczas, kiedy nie było dla niego pracy na J.. Podkreślił jednak, że nigdy nie zdarzyło się tak, aby tego samego dnia pracował zarówno jako kierowca J. i kierowca Ż. oraz to, iż kierowcą Ż. był przez co najwyżej 2-3 dni w miesiącu. Skoro tak, Sąd przyjął, że przez 36 dni w roku w okresie od 1985 r. do 1988 r., tj. przez 4 miesiące i 24 dni, ubezpieczony był kierowcą Ż.. Po odliczeniu tego okresu ze stażu w wymiarze 15 lat i 5 miesięcy na stanowisku kierowcy ciągnika i samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, pozostały okres daje 15 lat i 6 dni.

Taka kwalifikacja pracy ubezpieczonego w spornym okresie jest prawidłowa, ponieważ zatrudniający go zakład pracy posiadał własną bazę transportową ze sprzętem ciężkim, ciągnikami i samochodem ciężarowym marki J.. Baza ta była samowystarczalna. Pracownicy (...)w Ł.(...) we własnym zakresie wykonywali usługi transportowe. Czasem tylko dorywczo, kiedy były zwiększone potrzeby, Urząd Gminy zlecał prace transportowe firmom zewnętrznym.

Pracą w szczególnych warunkach nie był okres zatrudnienia odwołującego na stanowisku kierowcy- mechanika od 1 czerwca 1988 r. do 30 marca 1989 r. (10 miesięcy). To, że stanowisko takie ubezpieczony zajmował w tym czasie wynika ze znajdujących się w aktach osobowych angaży. Z uwagi na to, że akta te zawierają kompletną dokumentację osobową wnioskodawcy, a stanowisko kierowcy- mechanika wymieniają kolejno angaże z dnia: 30 czerwca 1988 r., 5 grudnia 1988 r. i 10 lutego 1989 r., odnośnie tego, jakie stanowisko zajmował wnioskodawca od 1 czerwca 1988 r. do 30 marca 1989 r., Sąd oparł się na treści dokumentów, odmawiając wiary zeznaniom odwołującego w tej części, w której podniósł, że w wymienionym wyżej okresie nie był mechanikiem. To co wynika z angaży potwierdził pośrednio świadek Z. N., który zeznał, iż mogło tak być, że przez jakiś okres czasu przy spiętrzeniu prac powierzono odwołującemu dodatkowo do dotychczasowych obowiązków kierowcy- obowiązki mechanika.

Na stanowisku kierowcy- mechanika odwołujący nie mógł wykonywać pracy w szczególnych warunkach, ponieważ nic nie wskazuje na to, aby pracę mechanika, gdyby rzeczywiście była realizowana, ubezpieczony wykonywał w kanałach remontowych, a tylko taka praca może zostać uznana za pracę w szczególnych warunkach zgodnie z Działem XIV pkt 16 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W wyroku z dnia 7 lutego 2012 r., I UK 227/11 (LEX nr 1157544) Sąd Najwyższy zauważył, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli

rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Nie jest więc dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, z czego a contrario wynika, że mogą i powinny być uwzględnione takie równocześnie wykonywane czynności, które miały szkodliwy wpływ na zdrowie zatrudnionego, bo zostały uznane przez ustawodawcę za pracę w warunkach szczególnych.

Do wykazania 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach zabrakło ubezpieczonemu przed organem rentowym 9 lat, 3 miesiące i 10 dni.

W postępowaniu sądowym odwołujący wykazał, że przez taki co najmniej okres przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Przez 3 lata i 5 miesięcy był bowiem maszynistą ciężkich maszyn budowlanych, a przez łącznie 15 lat i 6 dni kierowcą ciągnika i samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Z okresu tego należało wyłączyć zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych 139 dni (4 miesiące i 19 dni), kiedy wnioskodawca pobierał zasiłek z tytułu opieki, wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy i zasiłek chorobowy.

Gdyby nawet z okresu pracy w charakterze kierowcy ciągnika i kierowcy samochodu ciężarowego wyłączyć sezony zimowe (po 4 miesiące), kiedy ubezpieczony zajmował się odśnieżaniem i posypywaniem dróg piaskiem (5 lat), pozostały okres daje ponad 9 lat, 3 miesiące i 10 dni, co powoduje, że wnioskodawca legitymuje się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

W tym stanie faktycznym i prawnym stwierdzić należało, że zaskarżona decyzja ZUS Oddział w T. z dnia 5 maja 2015 r. nie była zasadna, a odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów prawa oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu R. P. prawo do emerytury pomostowej od (...) r., tj. od dnia złożenia wniosku o świadczenie.